

НАВЧАННЯ ТА СУПРОВІД ДІТЕЙ З ООП В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ (З ДОСВІДУ РОБОТИ ІРЦ ШУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ)

Олена Громяк
директор,
Комунальна установа
«Інклюзивно-ресурсний центр»
Шумської міської ради,
E-mail: olenavoloshyn@gmail.com

Війна стала стресом для найбільш уразливішої верстви населення, дітей з особливими освітніми потребами. Оскільки цим дітям важко швидко реагувати та обробляти інформацію з навколишнього середовища, важливо запроваджувати у навчальний процес кроки підтримки, які допоможуть мінімізувати наслідки психологічної травми.

Наша команда фахівців працює над основним пріоритетом в умовах військових дій – безпека усіх учасників освітнього процесу.

На початковій ланці – інклюзивно-ресурсний центр, є дієвою складовою у навчальній діяльності.

Фахівці ІРЦ здійснюють свої прямі посадові обов'язки і в час війни, приділяють ще більш посилену підтримку педагогічним працівникам закладу освіти з організації інклюзивного навчання, консультативну роботу з батьками дітей з ООП щодо особливостей їхнього розвитку та навчання.

Ми не зупиняючись продовжуємо надавати корекційно-розвиткові послуги, застосовуючи дистанційні форми роботи. Якщо є інтернет, гаджети, якщо дитина може навчатися і вона не тривожиться, ми використовуємо нашу Viber групу, за допомогою якої виходимо на зв'язок. Якщо інтернету або гаджетів немає, ми домовляємось з командою про те, що будемо відправляти певні завдання батькам, використовуємо нашу Facebook групу, обов'язково консультиємо їх, як потрібно виконувати завдання, і залишаємось з ними на зв'язку для того, щоби розуміти, чи виконують батьки наші рекомендації і як саме виконують. Також ми телефонуємо самій дитині, якщо вона може з нами

поспілкуватися. Телефонуюмо батькам, щоби підтримати, і запевнити їх в тому, що все вдасться навіть у час війни.

Непросто проводити заняття та працювати з дітьми з ООП в очній формі, оскільки, розумієш, що в будь-яку хвилину може прозвучати повітряна тривога, однак саме співпраця з дітьми, які відвідують наш центр, має певний терапевтичний ефект. Їхня щирість, відкритість, старанність та наполегливість у досягненні цілей надихає, надає мотивацію та впевненість. Відповідно, діти також чекають зворотної віддачі та підтримки. Тому, незважаючи на проблеми, ми як фахівці намагаємось надавати якісно свої послуги, а деякі методики використовувати для нових цілей. Наприклад, вправи для формування подовженого мовленнєвого видиху допомагають зосередитись та заспокоїтись.

З метою надання кваліфікованої допомоги та підтримки фахівці інклюзивно-ресурсного центру пройшли тренінг «Перша психологічна допомога, самопомога та пом'якшення вигорання для спеціалістів, які надають допомоги» від Parimatch Foundation та Israel Trauma Coalition.

Починаючи з березня місяця у нашому центрі проводиться робота з ВПО. Організовувалися зустрічі з метою формування важливих навичок у період стресу. Проводяться індивідуальні та групові заняття. Консультування.

Аналізуючи роботу з ВПО, маємо можливість говорити про їх психологічний стан. На перших зустрічах не помічаєш тривоги чи розпачу. У подальших зустрічах з'ясовуємо, що діти сумують за своїми домашніми улюбленцями, які залишилися, іграшками, друзями. Дорослі вразливі, можуть часто плакати. Діти молодшого віку в нормі. Підлітки вчаться долати труднощі.

Багато ВПО відчують себе відірваними від свого колишнього життя та водночас живуть в новому місці із почуттям нестабільності через повну невизначеність та затяжний характер ситуації, у якій вони опинилися.

Із кожними наступними зустрічами у дітей та батьків із числа ВПО, спостерігаються позитивні зміни. Помітні покращення в розвитку емоційної сфери у дітей. Батьки стають більш відкритими та впевненішими в завтрашньому дні.

Наступна ланка – це заклади освіти. Завдяки співпраці вчителя та асистента вчителя вдається ефективно проводити урок для всього класу й працювати над розвитком особливої дитини, над покращенням його емоційного стану, психологічного, допомагають розвинути мовлення, артикуляція, когнітивні процеси.

Педагоги із розумінням відносяться до організації інклюзивного навчання у військовий час, адже кількість учнів з особливими освітніми потребами може перевищувати допустиму норму і вона не застосовується у особливий період.

Попри усі випробування відбувалися засідання команд психолого-педагогічного супроводу, хоч вони проходили і в очних, і в онлайн-форматах. Створювались індивідуальні програми розвитку, розроблялись завдання, з огляду на індивідуальні можливості кожної дитини.

Педагогічні працівники координують дистанційне навчання з батьками (іншими законними представниками) дитини, у тому числі завчасно попереджають про зміни розкладу, необхідні навчально-дидактичні матеріали тощо, зокрема після оголошення сигналу «Відбій повітряної тривоги». У разі потреби здійснюємо індивідуальне підключення поза часом уроку онлайн та надаємо додаткові пояснення дитині, виконуємо разом з дитиною домашні завдання які їй були не зрозумілі.

І завершальна ланка – батьки, як партнери вчителів. Робота батьків – 50% успіху в інклюзивному навчанні.

На практиці ми бачимо, що ті сім'ї, які тісно співпрацюють з педагогічною групою, досягають високих результатів. З року в рік дитина стає більш самостійною та соціально адаптованою. Фахівці вчать прийомів реагування на особливості поведінки дітей та однолітків. Батьки повинні бути готові до різного роду реакцій. Головне завдання, яке ми ставимо, – показати батькам реальні перспективи розвитку їх дитини.

У зв'язку з військовим станом співпраця з батьками стала ще більш тісною та плідною. Батьки учнів налагоджували режим дня для дитини

(чергування інтелектуального навантаження з фізичним), організували робочий простір.

У час війни дистанційна форма роботи тільки згуртувала всі три ланки і зробила єдиним цілим.

Сьогоднішній день спонукає нас навчатися та пристосовуватися до тих умов, які диктує нам життя. Тому, задля спокою дітей, психологами шкіл проводиться значна робота, наголошується на основних правилах спілкування з дітьми про воєнний стан.